

AZ ÖRÖKLÉSI ILLETÉK

I. ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK	2
1. MIKOR KELL ÖRÖKLÉSI ILLETÉKET FIZETNI ?	2
2. LEMONDÁS AZ ÖRÖKLÉSRŐL, AZ ÖRÖKSÉG VISSZAUTASÍTÁSA	2
3. RENDELKEZÉS A MEGNYÍLT ÖRÖKSÉGRŐL, HAGYATÉKI OSZTÁLYOS EGYEZSÉG	3
4. ÖRÖKLÉSI ILLETÉKMENTESSÉG, KEDVEZMÉNY	3
4.1. <i>A tárgyi illetékmentesség szabályai .....</i>	<i>3</i>
4.2. <i>További öröklési illetékkedvezmények .....</i>	<i>6</i>
4.3. <i>A haszonélvezet, a használat öröklésének illetéke .....</i>	<i>7</i>
4.4. <i>Az egyéni kisvállalkozói vagyon és a kisvállalkozás vagyoni betétjének öröklési illetékkedvezménye .....</i>	<i>7</i>
5. AZ ÖRÖKLÉSI ILLETÉK ALAPJA	8
6. AZ ÖRÖKLÉSI ILLETÉK MÉRTÉKE	9
7. A VAGYONSZERZÉS BEJELENTÉSE	10
7.1. <i>A hagyaték bejelentése .....</i>	<i>10</i>
8. AZ ILLETÉK MEGFIZETÉSE	11
8.1. <i>Ügyiratra feljegyzett döntés .....</i>	<i>11</i>
8.2. <i>Fizetési meghagyás .....</i>	<i>11</i>
8.3. <i>Késedelmi pótlék .....</i>	<i>11</i>
8.4. <i>Mulasztási bírság, adóbírság .....</i>	<i>12</i>
8.5. <i>Az illeték törlése és visszatérítése .....</i>	<i>12</i>
II. EGYÉB RENDELKEZÉSEK	12
1. A VAGYONI ÉRTÉKŰ JOGOK ÉRTÉKÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA	13
2. A SZEMÉLYES ILLETÉKMENTESSÉG SZABÁLYAI	13
3. AZ ÖRÖKLÉSI ILLETÉKKEL KAPCSOLATBAN AZ ILLETÉKTVÖRVÉNYBEN ELŐFORDULÓ FOGALMAK MEGHATÁROZÁSA	15

I. Általános szabályok

1. Mikor kell öröklési illetéket fizetni ?

Az öröklési illetékfizetési kötelezettség tárgyi, területi és személyi hatálya¹

Öröklés esetén az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvényben (a továbbiakban: Itv.) meghatározott módon **öröklési illetéket kell fizetni**. Az öröklési illetékkötelezettség az örökhagyó halála napján keletkezik.

Az öröklési illetékkötelezettség

- **A belföldön levő hagyatéokra minden esetben kiterjed.**
- **Magyar állampolgár, illetve Magyarországon élő nem magyar állampolgár vagy belföldi székhelyű jogi személy által örökölt, külföldön levő ingóhagyatékra,** valamint a külföldi hagyatékbba tartozó **vagyoni értékű jogra** abban az esetben, ha a **hagyaték helye szerinti államban öröklési illetéket** vagy ennek megfelelő **adót nem kell fizetni**. A külföldön történt illeték- vagy adófizetés tényének bizonyítása az örökösöt terheli.

Külföldön levő ingatlanhagyatéokra az öröklési illetékre vonatkozó rendelkezések **nem terjednek ki**.

Az öröklési illeték tárgya:

- **az örökség** – ideértve a haszonélvezeti jog megváltását is –,
- **a hagyomány,**
- **a meghagyás** alapján történő vagyonszerzés,
- **a kötelesrész** szerzése,
- **a halál esetére szóló ajándékozás.**

Az örökhagyó rendelkezése folytán a hagyatékból **harmadik személynek juttatott vagyontárgyat** mint az **örökhagyóról közvetlenül** a harmadik személyre átszállott hagyományt kell illeték alá vonni. Az ilyen vagyontárgy értékét az örökség (hagyomány) **illetékének alapjául szolgáló értékéből le kell vonni**.

A hagyatékhhoz kell számítani az **örökhagyóra szállott, de neki még át nem adott örökséget** (hagyományt) is. Az örökhagyóra szállott örökség után ebben az esetben külön meg kell fizetni az öröklési illetéket az első és a további örökhagyó közötti rokonsági viszonynak megfelelően. Ezt az illetéket az örökösök örökrészeik arányában kötelesek megfizetni.

Nem tárgya az öröklési illetéknek az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett olyan **vagyoni értékű jog**, amely a dolog **tulajdonosának személyében beállott változásra (öröklésre)** tekintet nélkül marad fenn.

2. Lemondás az öröklésről, az örökség visszautasítása²

Az öröklésről való ingyenes lemondás esetén illetéket nem kell fizetni. Ha az öröklésről történő lemondás **ellenérték fejében** történt, az ellenérték alapulvételével kell az **ajándékozási illetéket** megfizetni.

---

¹Itv. 2. § (1)-(4) bekezdése, 4-5. §

²Itv. 9. §

Nem kötelezhető öröklési illeték fizetésére az az örökös vagy hagyományos, aki az öröklés megnyílt után az örökséget, illetőleg hagyományt **visszautasítja**.

3. Rendelkezés a megnyílt örökségről, hagyatéki osztályos egyezség³

Annak a terhére, aki a megnyílt hagyatékából **rá eső örökséget vagy egy részét** a hagyatéktárgyalása során **más örökösnek ingyen átengedi, az átengedett rész után öröklési illetéket kiszabni nem lehet**. Az így átengedett örökséget vagy egy részét megszerző más örökös úgy fizeti az öröklési illetéket, mintha a hagyatéktárgy közvetlenül az örökhagyóról szállt volna rá. Ha az átengedés **visszterher fejében** történik, az **örökös** terhére **öröklési, az örökrészt megszerző** terhére pedig **visszterhes vagyonaátruházási illetéket** kell kiszabni.

Ha az ingatlan hagyatékot vagy egy részét az azt terhelő **adósság fejében az örökhagyó hitelezője veszi át, az átvett rész után öröklési illetéket nem lehet kiszabni**. Ilyen esetben a hagyatéki hitelező terhére visszterhes vagyonaátruházási illetéket kell kiszabni; ez a rendelkezés nem alkalmazható, ha a hagyatéki hitelező egyben az örökhagyó örököse is.

Ha az **örökösök** a megnyílt örökségre nézve maguk között **osztályos egyezséget** kötnek, mindegyik csak a **neki jutott örökrész értéke után járó öröklési illetéket köteles megfizetni**. Az az örökös azonban, aki az osztály alapján a hagyatékából a törvény vagy végrendelet szerint ráesőnél nagyobb értékű örökrészt **ellenszolgáltatás fejében kapott**, az örökrészen felül **átvett rész értéke után visszterhes vagyonaátruházási, az az örökös pedig, aki a vagyontárgyat ellenszolgáltatás fejében átengedte, öröklési illetéket köteles** fizetni.

4. Öröklési illetékmentesség, kedvezmény

Abban az esetben, ha az adott vagyonszerzés a fenti szabályok alapján **öröklési illeték hatálya** alá esik, még **nem feltétlenül jár együtt illetékfizetési kötelezettséggel**. Figyelemmel kell ugyanis lenni az illetékmentességekre is.

Az illetékmentességnek két fajtája van:

- **Tárgyi illetékmentesség:** az illeték tárgyára vonatkozó mentesség esetén nem kell illetéket fizetni.
- **Személyes illetékmentesség:** az illeték fizetésére egyébként kötelezett mentessége esetén az illetéket a mentes féltől nem lehet követelni.

(A személyes illetékmentességre vonatkozó szabályokat tekintettel arra, hogy az kizárólag az illetéktörvényben meghatározott egyes szervezetekre vonatkozik – a könnyebb áttekinthetőség érdekében – a tájékoztató füzet egyéb rendelkezésekről szóló részében helyezzük el.)

4.1. A tárgyi illetékmentesség szabályai

Mentes az öröklési illeték alól:

- 1. Az örökhagyó egyenesági rokona (ideértve az örökbefogadáson alapuló rokoni kapcsolatot is) által megszerzett örökrész.⁴**

---

³ Itv. 10. §

⁴ Megállapította az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. törvény. A 2010. július 1-jén még jogerősen el nem bírált ügyekben kell alkalmazni.

Az egyenesági rokonság azon természetes személyek között áll fenn, akik közül az egyik a másiktól származik. Felmenő egyenes ági rokonok az elődök, így a szülő, a nagyszülő, a dédszülő, míg lemenő egyenes ági rokonok: gyermek, unoka, dédunoka, azaz az utódok.⁵

A házasságon kívül született gyermeknek vérszerinti apjával és annak felmenőivel jogilag értékelhető rokoni kapcsolata csak akkor jön létre, ha családi jogállást teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat vagy utólagos házasságkötés során tett elismerő nyilatkozat, illetőleg jogerős bírói ítélet rendezi. Az egyenesági rokonságot megillető illetékmentesség kiterjed az örökbefogadással létrejött rokoni kapcsolatra is.

- 2. A lakástulajdon haszonélvezetének, használatának a túlélő házastárs általi öröklése.**
- 3. A 6. pontban foglalt táblázat I. csoportjába tartozó örökös által megszerzett örökrész tiszta értékéből 20 millió forint.**

A mentesség alkalmazása során az örökös által megszerzett lakástulajdon vagy lakáshoz kapcsolódó vagyoni értékű jog (a továbbiakban e bekezdés alkalmazásában: lakás) után megállapított illetékalapot kell csökkenteni. Amennyiben az örökös által megszerzett lakás tiszta értéke a 20 millió forintot nem éri el, a 20 millió forintból a lakás tiszta értékének levonásával fennmaradó összeg erejéig az általános mértékű öröklési illeték alá eső vagyontárgyak mentesülnek az illeték alól.

- 4. Az egy örökösnek jutó ingóörökség 300 000 forint** forgalmi értéket meg nem haladó része.

Az értékhatár megállapításánál a más címen illetékmentes ingóságot, továbbá az örökhagyó gépjárművének, pótkocsijának értékét, ruházatát és a személyes használatra szolgáló szokásos mértékű vagyontárgyait figyelmen kívül kell hagyni;

- 5. A takaréketét öröklése.**
- 6. Az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam által kibocsátott, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír** megszerzése.
- 7. Az örökség, ha az örökhagyó kiskorú és a hagyatékát szülője** - ide értve az örökbefogadó, a mostoha és a nevelőszülőt is – örökl.
- 8. A tudományos, művészeti, oktatási, közművelődési, közjóléti célra juttatott örökség** (hagyomány).⁶

- 9. A lakóház építésére alkalmas telektulajdonnak (tulajdoni hányadnak), valamint az ilyen ingatlanra vonatkozó vagyoni értékű jognak az öröklése, ha az örökös az örökölt ingatlanon a hagyaték jogerős átadásától számított 4 éven belül lakóházat épít,** és a felépített lakóházban a lakás(ok) hasznos alapterülete eléri a településrendezési tervben meghatározott maximális beépíthetőség legalább 10%-át.

Lakóházépítési szándékaról az örökös legkésőbb az illetékfizetési meghagyás jogerőre emelkedéséig nyilatkozhat az állami adóhatóságnál.

A lakóház felépítésének igazolása érdekében, a meghatározott 4 éves határidő elteltét követő 15 napon belül az állami adóhatóság megkeresi az ingatlan fekvése szerint illetékes építésügyi hatóságot. Ha a határidő lejártáig az építésügyi hatóság a vagyonszerző nevére használatba vételi engedélyt adott ki, amely még nem emelkedett jogerőre, az építésügyi hatóság erről a tényről tájékoztatja, majd a használatbavételi engedély kiadására irányuló hatósági eljárás jogerős befejezéséről külön értesíti az állami adóhatóságot. Egyidejűleg közli, hogy a jogerős használatbavételi engedély – a kijavítással érintett részeket figyelmen kívül hagyva – tartalmában megegyezik-e a határidő lejártáig kiadott használatbavételi engedéllyel. Amennyiben az építésügyi hatóság igazolása szerint a lakóházra a vagyonszerző nevére szóló, a határidő leteltét megelőzően kiadott használatbavételi engedély változatlan tartalommal – ide nem értve a kijavítással érintett részeket – jogerőre emelkedett, az állami adóhatóság a megállapított, de a megfizetés tekintetében

⁵ A házasságról, családról, gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény 34.§ (1) bekezdése

⁶ Az Itv. 16. § (1) bekezdés a) pontját 2012. június 20-ai hatállyal módosította az adózást érintő egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi LXIX. törvény 1. §-a.

felfüggesztett illetéket törli.⁷ Törli az állami adóhatóság az illetéket akkor is, ha a 4 éves határidőn belül a vagyonszerző a nevére szóló jogerős használatbavételi engedéllyel igazolja a lakóház felépítését. Amennyiben a vagyonszerző több telket örökölt, és mindegyik esetében vállalta lakóház felépítését, majd a telkeket utóbb egyesítette, az illetéket az adóhatóság akkor törli, ha az új telek esetén a felépített lakóházban a lakás(ok) hasznos alapterülete eléri a településrendezési tervben meghatározott maximális beépíthetőség legalább 10%-át. Ellenkező esetben valamennyi telek után meg kell fizetni az illetéket és a késedelmi pótlék összegét is. Ha a vagyonszerző a megszerzett telket utóbb megosztja, az adóhatóság a felfüggesztett illetékből csak azt az illetéket törli, amely arra a megosztás során létrejött telekre esik, amelyen a lakóház felépült, feltéve, hogy a felépített lakóházban a lakás(ok) hasznos alapterülete eléri a településrendezési tervben meghatározott maximális beépíthetőség legalább 10%-át. Az illeték fennmaradó részét késedelmi pótlékkal növelt összegben kell megfizetni. Ha a maximális beépíthetőség az illetékkötelezettség keletkezésének időpontjában és a használatbavételi engedély kiadásának időpontjában eltérő, a kettő közül a vagyonszerzőre összességében kedvezőbbet kell figyelembe venni.

Ha a lakóház felépítésére nyitva álló határidőn belül a vagyonszerző gazdálkodó szervezet átalakul, magánszemély vagyonszerző elhalálozik a lakóház felépítésére az ingatlant megszerző jogutód, örökös köteles. Ebben az esetben a **lakóház felépítését a jogutód, örökös nevére szóló használatbavételi engedély igazolja.**⁸

Átmeneti határidő-hosszabbítás a lakóház építésére alkalmas telektulajdon szerzésével kapcsolatban: Azokban a 2004. október 1. és 2009. május 31. között illetékkiszabásra bejelentett vagy más módon az állami adóhatóság tudomására jutott vagyonszerzési ügyekben, melyekben az örökös az Itv. 16. § (1) bekezdésének g) pontja alapján, az előzőekben ismertetett módon igénybe vehető mentesség érdekében lakóház felépítését vállalta, a feltétel teljesítésének határideje, illetve az illeték felfüggesztésének időtartama – a vagyonszerző erre irányuló kérelme esetén – az illetékkiszabásra bejelentést követő 6 év. A kérelem előterjesztésének határideje, ha a lakóház felépítésére nyitva álló határidő:

- a) 2008. október 1. és 2010. január 15. között járt le, 2010. január 31-e volt,
- b) 2010. január 15-ét követően járna le, a lakóház felépítésére nyitva álló határidő lejárt.

Példa:

Örökös öröklés útján megszerzi egy olyan telek tulajdonjogát, amely után egyébként 800 000 forint öröklési illetékfizetési kötelezettség terhelné, de vállalja, hogy az örökölt ingatlanon a hagyaték jogerős átadásától számított 4 éven belül lakóházat épít, amiről nyilatkozik az adóhatóságnak. Azonban a telket később 30%-70% arányban megosztja, és csak a nagyobbik telken építkezik, amire a használatbavételi engedélyt 4 éven belül megszerzi. Ilyenkor az adóhatóság a nagyobbik telek vonatkozásában törli az illetéket (70%=560 000 forint), feltéve, hogy a felépített lakóházban a lakás(ok) hasznos alapterülete eléri a településrendezési tervben meghatározott maximális beépíthetőség legalább 10%-át. A megosztással érintett másik telek után azonban késedelmi pótlékkal növelt összegben kell megfizetni a teljes összegből a másik telekre vonatkozó illetéket (30%=240 000 forint + késedelmi pótlék). Késedelmi pótlékot az Art. alapján az esedékesség napjától (azaz az Itv. alapján az illeték felfüggesztéséről szóló határozat jogerőre emelkedését követő naptól) az illeték megfizetéséig

⁷ Megállapította az adó- és járulék törvények, a számviteli törvény és a könyvvizsgálói kamarai törvény, valamint az európai közösségi jogharmonizációs kötelezettségek teljesítését célzó adó- és vámjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2010. évi CXXIII. törvény. Azon vagyonszerzési ügyekben kell alkalmazni, amelyekben a lakóház felépítésére meghatározott határidő 2010. november 19-én még nem telt le.

⁸ Itv. 16.§ (2d) bekezdése. Módosította a 2011. évi CLVI. törvény 150. §-a. Azon ügyekben alkalmazandó, amelyben 2012. január 1-jén az állami adóhatóság fizetési meghagyást még nem adott ki.

kell fizetni, amelynek mértéke a minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.

4.2. További öröklési illetékkedvezmények

Ha az öröklés útján megszerzett **képző-, ipar-, népművészeti alkotást, muzeális tárgyat, gyűjteményt vagy ennek egy részét** az örökös az államnak, a helyi önkormányzatnak vagy felsőoktatási intézménynek felajánlja, és a felajánlást elfogadják, az örökös mentesül a felajánlott ingóörökségre eső öröklési illeték alól. A teljes öröklési illeték alól mentesül az örökös, ha a felajánlott és elfogadott ingóörökség értéke eléri az ugyanabból a hagyatékból származó valamennyi örökségét terhelő illeték összegét.

A kiskorú örökös az öröklési illetéket a **nagykorúvá válásától számított két évig késedelmi pótlék-mentesen** fizetheti meg. E fizetési határidő lejárta előtt a tartozás annyiszor **10%, de legfeljebb 70% kedvezménnyel fizethető** meg, ahány megkezdett naptári évvel korábban teljesítik azt.

Példa:

Kiskorú örökös az alább kifejtett esetekben öröksége után öröklési illeték megfizetésére kötelezik. A polgári jog általános jogszabályi rendelkezésének megfelelően várhatóan 18 éves korában válik nagykorúvá, amitől számítva még két évig, azaz 20 éves koráig késedelmi pótlék-mentesen fizetheti meg az őt terhelő öröklési illetéket az Itv. szóban forgó szabálya alapján. Ugyanakkor az említett rendelkezés értelmében lehetősége van arra, hogy 20. életévének betöltése (azaz a késedelmi pótlék-mentes fizetési határidő lejárta) előtt bizonyos mérték szerinti kedvezménnyel fizesse meg az öröklési illetéket. Ez a kedvezmény pedig annyiszor 10 %, ahány megkezdett naptári évvel korábban teljesíti fizetési kötelezettségét, azonban a kedvezmény mértéke még így is maximum 70 % lehet.

A) példa: 14 éves örökös terheli az illetékfizetési kötelezettség, de az Itv. szóban forgó rendelkezése alapján 20 éves koráig (18+2 év), azaz még 6 évig késedelmi-pótlékmentesen fizetheti meg az őt egyébként terhelő 50 000 forint összegű illetéket. Végül 2 év múlva, 16 éves korában dönt úgy, hogy megfizeti az illetéket, amikor még 4 év van hátra a késedelmi pótlék-mentes fizetési határidő lejártáig. Így az eredetileg 50 000 forint összegű illeték helyett – a $4\text{ év} \times 10\% = 40\%$ -os kedvezmény, azaz 20 000 forint figyelembevételével – 30 000 forint összegű illetéket kell fizetnie 16 éves korában.

B) példa: 11 éves az örökös, aki 20 éves koráig (18+2 év), azaz még 9 évig fizetheti meg késedelmi-pótlékmentesen az őt egyébként terhelő 200 000 forint összegű illetéket. Amennyiben úgy dönt, hogy még ugyanebben az évben (11 éves korában) megfizeti az illetéket tekintettel az Itv.-ben biztosított kedvezményre, akkor függetlenül attól, hogy még 9 éve lenne ahhoz, hogy késedelmi-pótlékmentes fizessen illetéket, (azaz akár $9\text{ év} \times 10\% = 90\%$ kedvezménnyel, a példánál maradva akár 180 000 forint kedvezmény is járhatna), azonban az Itv. alapján mégis csak maximum 70 %-os, jelen esetben 200 000 forint alapján 140 000 forint kedvezményt érvényesíthet, ezért 60 000 forintot mindenképpen fizetnie kell.

Termőföld tulajdonjogának, vagyoni értékű jogának öröklése esetén az egyébként járó öröklési illeték felét, ha pedig az örökös a termőföldről szóló törvény szerinti **családi gazdálkodó, akkor egynegyedét kell megfizetni**. Ez utóbbi kedvezményre való jogosultságról a vagyonszerzőnek a fizetési meghagyás jogerőre emelkedéséig kell nyilatkoznia.

Azt az örökös, aki a **hagyatékból ráeső termőföldet** (tulajdoni hányadot) a termőföldről szóló törvény szerinti **családi gazdálkodónak minősülő magánszemély örököstársának**

ellenszolgáltatás fejében átengedi, az átengedett termőföld (tulajdoni hányad) után **öröklési illeték nem terheli**.

4.3. A haszonélvezet, a használat öröklésének illetéke⁹

Ha **más személy örökli a vagyon tulajdonjogát és más annak haszonélvezetét** vagy használatát, a tulajdonjog örököse a **haszonélvezetnek, használatnak számított értékével csökkentett forgalmi érték után**, a haszonélvező, használó pedig az ugyanígy számított haszonélvezeti, használati érték után **fizeti az öröklési illetéket**. *(A haszonélvezet, használat számított értékének kiszámítási módjára lsd. Egyéb rendelkezések rész 1. pont)*

A tulajdonszerzőt terhelő illeték alapját az előző bekezdésben meghatározott módon kell számítani akkor is, ha a haszonélvezet, illetőleg használat öröklése mentes az illeték alól, vagy nem tárgya az öröklési illetéknek.

A haszonélvezet, illetőleg használat jogával terheltlen átszállt vagy ilyen teher egyidejű alapításával megszerzett vagyon esetében a tulajdonszerzőt terhelő illeték alapja a haszonélvezet, használat figyelembevétele nélkül megállapított forgalmi érték és a haszonélvezetnek, használatnak az előző pont szerint **számított értéke közötti** különbség. Ezt a szabályt kell alkalmazni akkor is, ha a vagyon tulajdonjogát annak haszonélvezője, használója szerzi meg.

4.4. Az egyéni kisvállalkozói vagyon és a kisvállalkozás vagyoni betétjének öröklési illetékkedvezménye

Az egyéni kisvállalkozói vagyon öröklési illetékkedvezménye¹⁰

A kisvállalkozásra vonatkozó feltételeknek megfelelő egyéni vállalkozó kizárólag üzleti célt szolgáló vállalkozói vagyonának öröklése esetén a magánszemély örökös az általa megszerzett vállalkozói vagyon forgalmi értékéből az alább meghatározott illetékalapkedvezményre jogosult. A kedvezmény igénybevételének feltétele, hogy a vagyonszerző – öröklés esetén a hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül

- a) a vállalkozási tevékenységet egyéni vállalkozóként megkezdje, vagy
- b) a megszerzett vállalkozói vagyont egyéni cége, illetve többségi tulajdonában álló gazdasági társasága részére nem pénzbeli hozzájárulásként átadja, és a fizetési meghagyás jogerőre emelkedése évének utolsó napjától számított legalább három évig a vállalkozási tevékenységet nem szünteti meg, illetve egyéni cégében fennálló vagyoni betétjét nem idegeníti el vagy a többségi tulajdonában álló gazdasági társaságban fennálló részesedésének arányát nem csökkenti.

Ez a kedvezmény akkor vehető igénybe, ha **a túlélő házastárs**, illetve túlélő házastárs hiányában **vagy annak egyetértésével a magánszemély örökös** a hagyatéki tárgyaláson a fenti feltételek vállalásáról **nyilatkozatot tesz**. A nyilatkozatot a közjegyző köteles jegyzőkönyvbe foglalni, és a jegyzőkönyv hiteles másolatát a teljes hatályú hagyatékátadó végzéshez csatolva megküldeni az állami adóhatóságnak.

A vállalkozói vagyon tulajdonjogát vagy haszonélvezetét megszerző túlélő házastárs esetén a vállalkozói vagyon után az őt egyébként terhelő öröklési illeték alapját **50%-kal, de legfeljebb 5 millió forinttal csökkentett összegben kell megállapítani**.

---

⁹ Itv. 15. §

¹⁰ Itv. 17/B. §, módosította a 2009. évi CXVI. törvény 41. §-a, hatályos 2010. január 1-jétől.

A vállalkozói vagyontulajdonjogát megszerző – túlélő házastárson kívüli – más magánszemély örökös esetén a vállalkozói vagyontulajdon után az őt egyébként terhelő öröklési illeték alapját **25%-kal, de legfeljebb 2,5 millió forinttal csökkentett összegben kell megállapítani.**

Ha a kedvezményben részesülő vagyonszerző az első bekezdés szerinti feltételeket **nem teljesíti**, továbbá a 3 éves időtartam letelte előtt a vállalkozási tevékenységet a gazdasági tevékenységgel együtt járó üzleti kockázaton túlmutató elháríthatatlan külső ok hiányában megszünteti, vagy egyéni cégében fennálló vagyoni betétjét elidegeníti, illetve a többségi tulajdonában álló gazdasági társaságban fennálló részesedésének arányát csökkenti, az általa igénybe vett illetékkezdmény alapján élvezett **illetékterher-csökkenés összegének kétszeresét köteles pótlólag megfizetni.**

A kisvállalkozás vagyoni betétjének öröklési illetékkezdménye¹¹

A magánszemély vagyonszerző a kisvállalkozásnak minősülő gazdálkodó szervezetben fennálló vagyoni betét öröklése, ajándékozása esetén az *egyéni kisvállalkozói vagyontulajdon öröklési és ajándékozási illetékkezdményében* [Itv. 17/B. § (3)-(5) bekezdései] meghatározott illetékalap-kezdményre jogosult, ha

- a) a vagyonszerző által önállóan vagy a többi vagyonszerzővel együttesen megszerzett vagyoni betét a tulajdonában, illetőleg több vagyonszerző esetében a tulajdonukban levő vagyoni betét aránya meghaladja a kisvállalkozás összes vagyoni betétjének 50%-át, és
- b) a kisvállalkozás vagyoni betétjének több mint 50%-ával rendelkező örökös a fizetési meghagyás jogerőre emelkedéséig nyilatkozik, illetve több örökös esetén együttesen nyilatkoznak arról, hogy a kisvállalkozást a fizetési meghagyás jogerőre emelkedése évének utolsó napját követő három évig nem szünteti, illetőleg nem szüntetik meg vagy megszerzett vagyoni betétjének arányát nem csökkenti, illetőleg nem csökkentik.

Ha a kedvezményben részesülő vagyonszerző a fenti 3 éves időtartam letelte előtt a kisvállalkozás működtetését a gazdasági tevékenységgel együtt járó üzleti kockázaton túlmutató elháríthatatlan külső ok hiányában megszünteti, vagy a kedvezményes illetékfizetés mellett megszerzett vagyoni betétjének arányát csökkenti, az általa igénybe vett illetékalap-kezdmény alapján élvezett illetékterher-csökkenés összegének kétszeresét köteles pótlólag megfizetni.

5. Az öröklési illeték alapja¹²

Öröklés esetén az **illeték alapja** a vagyonszerző által megszerzett vagyontulajdon **tiszta értéke**. Az örökség tiszta értéke a megszerzett vagyonnak az alábbiakban foglaltak szerint **csökkentett forgalmi értéke**:

- a tiszta érték kiszámításánál a megszerzett vagyontulajdon forgalmi értékéből le kell vonni a **hagyatékot terhelő tartozást értékének egy-egy örökösre eső részét**;
- a hagyatéki terhekhez kell számítani a hagyatéki eljárás során kirendelt **gondnok és végrendeleti végrehajtó tiszteletdíját** is. A vagyoni értékű jogból álló terheket a függelékben meghatározottak szerint kell számításba venni. Ilyen esetben az illeték alapját a 4.3 pont utolsó bekezdése szerint kell megállapítani.

Azokat a hagyatéki terheket, amelyek a hagyatékba tartozó **egyes illetékfizetési kötelezettség alá eső vagyontárgyakhoz kapcsolódnak**, az **adott vagyontárgy forgalmi értékéből kell**

¹¹ Itv. 17/C. §, beillesztette a 2009. évi CXVI. törvény 42. §-a. Hatályos 2010. január 1-jétől.

⁶ Itv. 13-14. §

levonni. Azokat a hagyatéki terheket pedig, melyek az örökség egészét terhelik, az örökös által megszerzett illetékfizetési kötelezettség alá eső és az illetékfizetési kötelezettség alá nem eső (belföldön lévő mentes és külföldön lévő, az Itv. hatálya alá nem eső) vagyon arányában kell számításba venni.

Az adósság és más teher fennállását és összegét az örökös (hagyományos) köteles igazolni. Az örökgyógyó eltemettetésének szokásos költségei azonban bizonyítás nélkül is elfogadhatók.

Ha a hagyatékban **gépjármű, illetőleg pótkocsi is van,** ennek értékét az egyéb hagyaték, **ajándék tiszta értékének kiszámításánál figyelmen kívül kell hagyni.**

A **kötelesrész értékével** a kiadásra kötelezett örökös **örökrészeinek értékét** csökkenteni kell. Az az örökös, aki a kötelesrészre jogosult követelését a hagyatékhoz nem tartozó készpénzzel vagy más ellenszolgáltatással elégíti ki, visszerhes vagyonátruházási, míg a kötelesrészre jogosult öröklési illetéket köteles fizetni.

6. Az öröklési illeték mértéke¹³

Az öröklési illeték összegét – az egy-egy örökösnek, hagyományosnak jutott örökség tiszta értéke alapulvételével – a következő táblázatban foglalt kulcsok alkalmazásával kell kiszámítani:¹⁴

Csoport	Az illeték általános mértéke	Lakástulajdon-szerzés illetékének mértéke
I. Az örökgyógyó házastársa, mostoha- és nevelt gyermeke, mostoha- és nevelőszülője terhére	18 millió forintig 11% 18 millió forint feletti rész után 35 millió forintig 15% 35 millió forint feletti rész után 21%	18 millió forintig 2,5% 18 millió forint feletti rész után 35 millió forintig 6% 35 millió forint feletti rész után 11%
II. Az örökgyógyó testvére terhére	18 millió forintig 15% 18 millió forint feletti rész után 35 millió forintig 21% 35 millió forint feletti rész után 30%	18 millió forintig 6% 18 millió forint feletti rész után 35 millió forintig 8% 35 millió forint feletti rész után 15%
III. Minden más örökös terhére	18 millió forintig 21% 18 millió forint feletti rész után 35 millió forintig 30% 35 millió forint feletti rész után 40%	18 millió forintig 8% 18 millió forint feletti rész után 35 millió forintig 12% 35 millió forint feletti rész után 21%

Lakástulajdonhoz kapcsolódó vagyoni értékű jog öröklési illetékét a lakástulajdon szerzésére megállapított illetékkulcsok alkalmazásával kell kiszámítani.

Az örökgyógyó halálának időpontjában fennálló állapot szerint kell megállapítani, hogy az örökös az illeték mértéke szempontjából melyik csoportba tartozik.

Gépjármű, pótkocsi tulajdonjogának, vagyoni értékű jogának öröklése esetén az illeték mértéke a gépjármű és pótkocsi visszerhes vagyonátruházási illetékének kétszerese. A gépjárművet, pótkocsit terhelő haszonélvezet, használat, illetve üzembentartói jog megszerzése esetén az Itv. 24. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott illetékek 25%-ának megfelelő illetéket kell fizetni.

(A gépjármű és pótkocsi megszerzésére vonatkozó illetékszabályokról szóló 36. számú tájékoztató füzet tartalmazza a visszerhes vagyonátruházási illeték megállapításának módját.)

¹³ Itv. 12. §

¹⁴ Megállapította az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. törvény. A 2010. július 1-jén még jogerősen el nem bírált ügyekben kell alkalmazni.

Abban az esetben, ha az általános mértékű öröklési illeték alá eső vagyontárgyak között **termőföld** is van, akkor a termőföld után egyébként fizetendő illeték megállapítása során az általános mérték alá tartozó összes vagyont kedvezmény nélkül terhelő illetékből olyan arányt kell figyelembe venni, mint amilyen arányt az általános mértékű illeték alá tartozó összes vagyon értékében a termőföld értéke képez.

7. A vagyonszerzés bejelentése

7.1. A hagyaték bejelentése¹⁵

Ha a hagyatékot közjegyző adja át, az illetékkiszabás végett a közjegyző köteles bejelenteni az állami adóhatóságnak. Az öröklés után járó illetéket az az a megyei (fővárosi) adóigazgatóság szabja ki, amelynek illetékességi területén a hagyatékot átadó közjegyző székhelye van. A hagyaték bejelentése céljából a közjegyző a teljes hatályú hagyatékátadó végzést a jogerőre emelkedéstől számított 15 napon belül az illetékes állami adóhatóságnak küldi meg. A végzéshez csatolni kell a hagyatéki leltár másolatát, a végrendelet, osztályos egyezség, illetőleg hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyv hitelesített, teljes másolatát. Ugyanezeket a szabályokat kell alkalmazni a póthagyatéki eljárásban keletkezett hagyatékátadó végzés megküldésére is.

Vannak esetek, amikor **az örökös köteles bejelenteni a hagyatékot** az állami adóhatóságnak illetékkiszabás végett. A bejelentést ahhoz a megyei (fővárosi) adóigazgatósághoz kell megtenni amelynek illetékességi területén az örökhagyó utolsó belföldi állandó lakóhelye volt. Ennek hiányában a NAV elnöke jelöli ki azt a megyei(fővárosi) adóigazgatóságot amely az öröklés után járó illetéket kiszabja.

Valamennyi örökös külön-külön köteles **„hagyatéki kimutatás” nyomtatványon az örökhagyó halálától számított 90 napon belül**, az örökhagyó utolsó belföldi lakóhelye szerint illetékes állami adóhatóságnál az örökölt ingóságokról bevallást adni, vagy ugyanezen időn belül ezekre az ingókra a hagyatéki eljárás lefolytatását a közjegyzőnél kérni, ha ezekkel kapcsolatban **a közjegyző a hagyatéki eljárást hivatalból megindítani nem köteles, valamint a 4.1. pont 4. és 5. alpontja szerinti illetékmentesség feltételei nem állnak fenn.**

Erre a kötelezettségre a halálesetet követő meghallgatás, illetve leltározás során meghallgatott örököst a leltározásra jogosult szerv figyelmeztetni köteles. A figyelmeztetés megtörténtét az eljárás során az iraton fel kell tüntetni.

Ha a hagyatéki kimutatásban bejegyzett adatok a köztudomással vagy az állami adóhatóság tudomásával ellentétesek, az állami adóhatóság jogosult azokat felülvizsgálni és ezzel kapcsolatban ellenőrzést végezni az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései alapján.

Ha a hagyatéki eljárást sem hivatalból, sem kérelemre nem kell megindítani, a közjegyző a hozzá betervezett hagyatéki kimutatást az illetékes állami adóhatóságnak továbbítja.

---

¹⁵Itv. 89-90. § és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetéről és egyes szervek kijelöléséről szóló 273/2010. (XII. 9.) Korm. rendelet 46. §-a

8. Az illeték megfizetése

8.1. Ügyiratra feljegyzett döntés¹⁶

Az egyenesági rokonok közötti öröklési illetve ajándékozási illetékmentes ügyekben fizetési meghagyás meghozatalára nem kerül sor, az adóhatóság az illetékmentesség megállapításáról szóló döntését az ügyiratra jegyezi fel.

Ebből következően egyenesági rokonok közötti öröklési, ajándékozási ügyekben az adózók főszabályként nem értesülnek az illetékmentesség tényének adóhatóság általi megállapításáról, de adott számukra a lehetőség, hogy az ügyiratra feljegyzett döntésről külön **illeték vagy díj megfizetése nélkül postai úton másolatot kapjanak.**

8.2. Fizetési meghagyás¹⁷

A kiszabás alapján fizetendő illetékről – ideértve a mulasztási bírságot is – **fizetési meghagyást (határozatot) kell kiadni.** A fizetési meghagyás tartalmazza a kiszabott illeték összegének megállapításánál figyelembe vett adatokat és az alkalmazott jogszabályokat.

Ha az illeték kiszabásakor a rendelkezésre álló adatok alapján az illeték alapja egyértelműen nem állapítható meg, az állami adóhatóság a fizetési meghagyásban közli az ügyféllel, hogy a határozat módosításának van helye.

A fizetési meghagyás (határozat) alapján fizetendő illeték a határozat jogerőre emelkedését követő 15. napon válik esedékessé, azaz az adózót **a határozat kézbesítését követő 30. naptól terheli az illetékfizetési kötelezettség.**

Ha az adózó az illetéket kiszabó határozat kiadmányozását követően, de annak jogerőre emelkedését megelőzően az illetéktörvényben meghatározott **illetékkedvezmény, illetve illetékmentesség érvényesítése iránti kérelmet** nyújt be, a határozat az **első alkalommal benyújtott kérelem esetén nem emelkedik jogerőre**, valamint nem minősül végrehajtható okiratnak. A kedvezmény, mentesség fennállásáról az állami adóhatóság az illeték kiszabása iránti eljárásban a kibocsátott elsőfokú határozat kiegészítésével dönt. A kiegészített elsőfokú határozat a kiegészítő határozat jogerőre emelkedésével emelkedik jogerőre.¹⁸

8.3. Késedelmi pótlék¹⁹

A fizetési meghagyásban (határozatban), az illetékkülönbözetről kibocsátott, valamint a bíróság határozata alapján az állami adóhatóság által kiadott fizetési felhívásban megállapított határidőig meg nem fizetett illeték után az Art. rendelkezései szerint kell késedelmi pótlékot fizetni.

A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A késedelmi pótlék után késedelmi pótlékot felszámítani nem lehet.

Ha a **lakóház építésére alkalmas telektulajdonon a 4 éven belüli építkezés feltétele nem teljesül**, vagy a vagyonszerző –, illetve a lakóház felépítésére e törvény alapján köteles jogutódja – a lakóház felépítésére biztosított határidőn belül kéri az **illeték felfüggesztésének megszüntetését**, a megállapított, de meg nem fizetett illetéket **az eredeti esedékességtől (a**

¹⁶ A 2011. július 15-én hatályba lépett az egyes gazdasági tárgyú törvények módosításáról szóló 2011. évi XCVI. törvény módosította az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 78. § (1) bekezdését

¹⁷ Itv. 78. §

¹⁸ Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 127/A. §-a.

¹⁹ Itv. 87. §; Art. 165-167. §

határozat jogerőre emelkedését követő naptól) számított késedelmi pótlékkal megnövelt összegben kell megfizetni.

A **kiskorú örökös** az öröklési illetéket a **nagykorúvá válásától számított két évig késedelmi pótlék-mentesen** fizetheti meg.

Nem kell továbbá késedelmi pótlékot fizetni, ha az illeték törlésére a 8.5. pont b), c) g) pontjai alapján kerül sor.²⁰

8.4. Mulasztási bírság, adóbírság²¹

Az illeték fizetésére kötelezettnek a vagyonszerzéssel kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztása illetve hiányos teljesítése vagy késedelmes teljesítése esetén a fizetendő illetéken felül, az Art-ben meghatározott mértékű mulasztási bírságot kell fizetni. *(A mulasztási bírság összege magánszemély esetén 200 ezer, míg más adózó esetén 500 ezer forintig terjedhet.)*

8.5. Az illeték törlése és visszatérítése²²

A kiszabott, de meg nem fizetett illeték bármikor törölhető, a megfizetett illeték a megfizetést követő öt éven belül téríthető vissza. Ha a bíróság a vagyonszerzés időpontjára visszahatóan szünteti meg vagy korlátozza a vagyonszerzést, az illeték visszatérítését öt éven túl is – de legfeljebb a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől számított hat hónapon belül – lehet kérni.

Az illetékek visszatérítésére az Art. adó-visszatérítésre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.²³ A kiszabott, de meg nem fizetett illeték törlésének, illetőleg a megfizetett illeték visszatérítésének – jogorvoslati eljáráson, valamint az illetékmentesség bizonyos esetein kívül, a fizetésre kötelezett vagy jogutódja kérelmére – csak a következő esetekben van helye:

a) ha az illeték jogerős megállapítása után olyan körülmény állott be, amely az örökség vagy hagyomány értékét az öröklés megnyíltának idejére visszaható módon csökkenti;

b) ha a jogügyletet a bíróság módosítja, átváltoztatja vagy megszünteti, illetőleg felbontja, s emiatt a jogügylet után kevesebb illeték jár, illetőleg illeték nem jár;

c) ha a jogügyletet a felek közös megegyezéssel, az eredeti állapot helyreállításával megszüntetik vagy az erre jogosult a jogügylettől eláll és ezt ingatlan esetén az ingatlanügyi hatóság határozata igazolja, más esetben a közös megegyezésről, illetve az elállásról szóló okirattal igazolják;

d) ha a vagyoni értékű jog valamely személy életének, házasságának vagy özvegyiségének idejére terjed, de e jogosultság a 72. § (4) bekezdésében megállapított szorzókkal vélelmezett évek felénél rövidebb idő elteltével megszűnik;

e) ha a jogügylet tárgya határozott időre kikötött vagyoni értékű jog, és az illetéket a 72. § (2) bekezdés szerint számított érték után szabták ki, de a jogosultság a figyelembe vett évek felének eltelte előtt szűnik meg;

f) ha az illetékfizetésre kötelezett számítási hiba vagy jogszabály téves értelmezése folytán a szabályszerű illetéknél többet fizetett;

g) ha az illetéket vagy az illetékalapot hibásan számították ki, vagy az illeték kiszabása nem a fizetésre kötelezett terhére történt, továbbá ismételt kiszabás esetén;

²⁰ Art. 165. § (1) bekezdése. Módosította az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény. Hatályos 2012. január 1-jétől.

²¹ Itv. 77/A. §; Art. 172. §

²² Itv. 79-80. §

²³ Art. 37-38. §

h) ha a bontó feltételtől függő jogügyletnél a feltétel bekövetkezik.

II. Egyéb rendelkezések

1. A vagyoni értékű jogok értékének megállapítása²⁴

A vagyoni értékű jogok egy évi értékéül az ezzel terhelt dolog – terhekkal nem csökkentett – forgalmi értékének egyhuszad részét kell tekinteni.

A meghatározott időre szóló vagyoni értékű jog értéke az egyévi érték és a kikötött évek szorzata. A jog így számított értéke azonban nem haladhatja meg az egyévi érték 20-szorosát, illetve természetes személy javára kikötött haszonélvezet, használat joga esetén az egyévi értéknek az alábbi a) pontban meghatározott életkor szerinti többszörösét.

A bizonytalan időre terjedő vagyoni értékű jog esetében a jog értéke – a következő bekezdésben foglaltak kivételével – az egy évi érték ötszöröse.

Ha a vagyoni értékű jog valamely személy életének, házasságának vagy özvegyiségének idejére terjed, annak értékét az illető személy életkorához képest a következő módon kell megállapítani:

a) ha a vagyoni értékű jog jogosultja:

25 évesnél fiatalabb, az egyévi érték	10-szerese,
25-50 éves, az egyévi érték	8-szorosa,
51-65 éves, az egyévi érték	6-szorosa,
65 évnél idősebb, az egyévi érték	4-szerese;

b) ha a vagyoni értékű jog tartama mind a jogosult, mind a kötelezett élete, házassága vagy özvegyisége idejétől függ, az a) pontban megállapított szorzók alkalmazásánál a két személy közül az idősebbnek az életkora az irányadó;

c) ha a vagyoni értékű jog tartama több egyidejűleg jogosult személy élettartamától függ, mégpedig oly módon, hogy a jogosultság a legelőször elhalt személy halálával megszűnik, az értékelésnél a legidősebb személy életkora az irányadó; ha pedig a jogosultság a legutóbb elhalt személy haláláig tart, a kiszámítás a legfiatalabb személy életkora szerint történik. Az így kapott értéket, mint illetékalapot az egyes jogosultak között olyan arányban kell megosztani, mint amilyen arányt az életkoruk szerint számított vagyoni értékű jogok értéke ezek együttes értékében képvisel;

d) ha a vagyoni értékű jog tartama a házasság idejére terjed, a kiszámításnál az idősebb házastárs életkora az irányadó.

Az időleges üdülőhasználati jog értéke: e jog egy évi értékének annyiszor háromezred része, ahány nap megszerzéséről szól a szerződés.

A fent írtaktól eltérően az önálló orvosi tevékenység praxisjogának értékét a vonatkozó ajándékozási szerződésben megjelölt érték alapján lehet megállapítani. Amennyiben az előzőek szerinti érték nem fejezi ki a valós értékviszonyokat, az állami adóhatóság becslés útján állapítja meg az értéket.

2. A személyes illetékmentesség szabályai

Teljes személyes illetékmentességben részesül:

1. a Magyar Állam,
2. a helyi önkormányzatok és azok társulásai,
3. a költségvetési szerv, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt., valamint a Tartalékgazdálkodási Kht., illetve annak tevékenységét folytató nonprofit gazdasági társaság,
4. az egyesület, a köztestület,

---

²⁴ Itv. 72. § (1)-(6) bekezdése

5. az egyház, egyházak szövetsége, egyházi intézmény,
6. az alapítvány, ideértve a közalapítványt is,
7. a vízgazdálkodási társulat,
8. az egészségbiztosítási szerv, a Nyugdíjbiztosítási Alap kezeléséért felelős nyugdíjbiztosítási szerv,
9. a Magyar Nemzeti Bank,
10. a Magyar Rádió Nonprofit Zrt., Magyar Televízió Nonprofit Zrt., Duna Televízió Nonprofit Zrt., Magyar Távirati Iroda Részvénytársaság, Médiaszolgáltatást-támogató és Vagyonkezelő Alap
11. az Észak-atlanti Szerződés Szervezete, az Észak-atlanti Szerződés tagállamainak és a Békepartnerség más részt vevő államainak Magyarországon tartózkodó fegyveres erői, valamint az Észak-atlanti Szerződés alapján felállított nemzetközi katonai parancsnokságok, és e fegyveres erők és parancsnokságok személyi állományába tartozó vagy alkalmazásában álló nem magyar állampolgárságú, katonai szolgálatban lévő és polgári állományú személyek, kizárólag a szolgálati kötelezettségükkel összefüggő illetékügyek tekintetében,
12. a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény hatálya alá tartozó fejlesztési tanács,
13. a közhasznú, kiemelkedően közhasznú nonprofit gazdasági társaság, a közhasznú szociális szövetkezet,²⁵
14. az Európai Közösségek, valamint azok intézményei és szervei, hivatalai, elkülönült alapjai.

A 3-7. és a 13. pontokban említett szervezetet az illetékmentesség csak abban az esetben illeti meg, ha a vagyonszerzést megelőző adóévben folytatott vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után társasági adófizetési kötelezettsége, illetve – költségvetési szerv esetében – eredménye után a központi költségvetésbe befizetési kötelezettsége nem keletkezett.

Az illetékmentesség feltételének meglétét a szervezet (alapítvány) vagyonszerzése esetén – gépjármű, pótkocsi szerzése kivételével – az állami adóhatóság hivatalból ellenőrzi.²⁶ Gépjármű, pótkocsi szerzése esetén illetékmentesség feltételének meglétéről a szervezet (alapítvány) annak illetékkiszabás végett történő bejelentésekor írásban köteles nyilatkozni. A nyilatkozatnak tartalmaznia kell, hogy a szervezet (alapítvány) – a vagyonszerzést megelőző adóévben folytatott vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után, vagy ilyen tevékenység hiányában – társasági adó fizetésére, illetve eredménye után költségvetési befizetésre nem volt kötelezett. Ha a vagyonszerzési illetékkötelezettség keletkezésére és illetékkiszabásra bejelentésére, illetve eljárási illeték esetén az eljárás megindítására a megelőző adóév utolsó napját követő 150. napot megelőzően kerül sor, a szervezetnek (alapítványnak) kell nyilatkoznia, hogy adófizetési kötelezettsége előreláthatóan nem keletkezik. Amennyiben a nyilatkozatában vállaltak nem teljesültek, úgy a vagyonszerzést megelőző adóév utolsó napját követő 180. napig van lehetősége arra, hogy ezt a körülményt adóbírság terhe nélkül az eljáró hatóság felé jelezze, és az illetéket pótlólag megfizesse. Ha a feltételes személyes mentességre jogosult szervezet (alapítvány) közigazgatási hatósági vagy bírósági eljárás kezdeményezésekor, illetve gépjármű, pótkocsi szerzése esetén az illetékmentesség igénybe vételére jogosult lett volna, a megfizetett illetéket az adózó kérelmére – az adóvisszatérítés szabályai szerint – az állami adóhatóság visszatéríti.

---

²⁵ Az Itv. 5. § (1) bekezdés m) pontját 2012. április 27-ei hatállyal módosította a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény és a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény módosításáról szóló 2012. évi XXXVII. törvény.

²⁶ Itv. 5. § (3), a 2011. január 1-jét követően illetékkiszabásra bejelentett vagy más módon az adóhatóság tudomására jutott ügyekben kell alkalmazni.

Nemzetközi szervezet, ennek tisztségviselői és családtagjaik, idegen állam, idegen állam magyarországi diplomáciai, konzuli és egyéb képvisellete, ezek tagjai és családtagjaik illetékmentességére nézve nemzetközi szerződés, ennek hiányában a viszonyosság az irányadó.

3. Az öröklési illetékekkel kapcsolatban az illetéktörvényben előforduló fogalmak meghatározása²⁷

Az Itv. alkalmazásában

ingatlan: a föld és a földdel alkotórészi kapcsolatban álló minden dolog;

ingó: a fizetőeszköz, az értékpapír, a gazdálkodó szervezetben fennálló vagyoni betét, valamint mindaz, ami ingatlanok nem minősülő dolog;

vagyoni értékű jog: a földhasználat, a haszonélvezet, a használat joga – ideértve a szövetkezeti háztulajdonra vonatkozó rendelkezések szerinti használati jogokat –, továbbá a vagyonkezelői jog, az önálló orvosi tevékenység működtetési joga, az üzembentartói jog, továbbá ingyenes vagyonszerzés esetén a követelés;

forgalmi érték: az a pénzben kifejezett érték, amely a vagyontárgy eladása esetén az illetékkötelezettség keletkezésénél volt állapotában – a vagyontárgyat terhelő adósságok, továbbá az ingatlanon a vagyonszerző javára az elidegenítéskor megszűnő bérleti jog figyelembevételével – árként általában elérhető, azzal, hogy

- vagyontárgy kiadására vonatkozó követelés esetén a vagyontárgy illetékkötelezettség keletkezésének napján fennálló forgalmi értéke;
- szolgáltatás nyújtására irányuló követelés esetén a szolgáltatás – független felek közötti ügylet esetén irányadó – pénzben kifejezhető értéke,
- tagsági jogviszonyt megtestesítő értékpapír, valamint üzletrész, vagyoni betét esetén az illetékkötelezettség keletkezésének napján érvényes tőzsdei átlagár alapján számított érték. Ennek hiányában annak a gazdasági társaságnak, szövetkezetnek, egyéb jogi személynek – amelyben a vagyonszerző tagsági jogot szerzett – az illetékkötelezettség keletkezésének napján rendelkezésre álló, a gazdasági társaság, szövetkezet, egyéb jogi személy arra feljogosított döntéshozó szerve által elfogadott utolsó számviteli beszámoló mérlegében (ilyen mérleg hiányában az alapításkori nyitó vagyonmérlegében, az illetékkötelezettség keletkezésénél felszámolás alatt álló gazdasági társaság, szövetkezet, egyéb jogi személy esetén a felszámolás kezdő napját megelőző napra elkészített zárómérlegében) szereplő saját tőke mérleg szerinti értékének a megszerzett értékpapírra, üzletrészre, vagyoni betétre jutó hányada,
- a belföldi ingatlanvagyonnal rendelkező társaság esetén a társaság ingatlanvagyonának forgalmi értéke a társaság tulajdonában lévő ingatlanok forgalmi értéke, növelve a társaság közvetett vagy közvetlen 75%-os tulajdonában álló gazdálkodó szervezetek tulajdonában álló ingatlanok forgalmi értékének olyan arányával, mint amekkora arányt az o) pontban foglaltak alapján a társaság közvetett vagy közvetlen részesedése a gazdálkodó szervezet összes vagyoni betétjéhez képest képvisel;

lakástulajdon: lakás céljára létesített és az ingatlan-nyilvántartásban lakóház vagy lakás megnevezéssel nyilvántartott vagy ilyenként feltüntetésre váró ingatlan a hozzá tartozó földrészlettel. Lakásnak minősül az építési engedély szerint lakóház céljára létesülő építmény is, amennyiben annak készültégi foka a szerkezetkész állapotot (elkészült és ráépített tetőszerkezet) eléri. Ha az ingatlan-nyilvántartásban tanyaként feltüntetett földrészleten lakóház van, az épületet – a hozzá tartozó kivett területtel együtt – lakástulajdonnak kell tekinteni. Nem minősül lakástulajdonnak a lakóépülethez tartozó földrészleten létesített, a lakás rendeltetésszerű használatához nem szükséges helyiség még akkor sem, ha az a

---

²⁷ Itv. 102. § (1) bekezdés

lakóépülettel egybeépült (garázs, műhely, üzlet, gazdasági épület stb.), továbbá az ingatlan-nyilvántartásban lakóházként (lakásként) nyilvántartott olyan épület, amelyet az illetékkötelezettség keletkezését megelőzően már legalább 5 éve más célra hasznosítanak;

értékpapír: olyan okirat vagy - jogszabályban megjelölt - más módon rögzített, nyilvántartott és továbbított adat, amely jogszabályban meghatározott kellékekkel rendelkezik és kiállítását (kibocsátását), illetve ebben a formában történő megjelenítését jogszabály lehetővé teszi;

takarékbetét: a Ptk. 533. §-a alapján kötött szerződés szerint a magánszemély által a hitelintézetnél elhelyezett pénzösszeg és kamata, ideértve a magánszemély bankszámla szerződés keretében elhelyezett pénzeszközöket és azok kamatát, kivéve az adózás rendjéről szóló törvény alapján az állami adóhatósághoz kötelezően bejelentendő üzleti célú pénzforgalmi bankszámlán, elszámolási számlán elhelyezett pénzeszközt és kamatát;

gépjármű: az olyan közúti szállító- vagy vontatóeszköz – a mezőgazdasági vontató, az önjáró vagy vontatott munkagép, a lassú jármű és a segédmotoros kerékpár kivételével –, amelyet beépített erőgép hajt és nyilvántartásba vételét jogszabály írja elő;

pótkocsi: a gépjárművel történő vontatásra készült jármű, teher- és sátras utánfutó, félpótkocsi, valamint lakópótkocsi, melynek a közlekedésben való részvételét – külön jogszabály – hatósági nyilvántartásba vételhez köti;

lakóház építésére alkalmas telektulajdon: az építésügyi szabályoknak és a településrendezési tervnek megfelelően kialakított, lakóépület elhelyezésére szolgáló, beépítetlen földrészlet;

termőföld: az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, gyeperdő, nádas és erdő művelési ágban, vagy halastóként nyilvántartott és a felsorolt valamelyik célra hasznosított külterületi földrészlet; ide nem értve a földrészleten bármilyen célra létesített épületet;

kisvállalkozás: az az egyéni cég, illetve gazdasági társaság, amelynek az éves összes foglalkoztatott létszám az 50 főt nem éri el és éves nettó árbevétele legfeljebb 700 millió forint. Az éves foglalkoztatottak létszámát az egyes foglalkoztatottak munkaviszonyának kezdetétől annak megszűnéséig eltelt naptári napok összegezésével, majd az így kapott összeg 365-tel történő elosztásával, tört hányados esetén lefelé kerekítve kell meghatározni;

vállalkozói vagyon: minden olyan üzleti célt szolgáló ingatlan (termőföld, telek, épület, egyéb építmény), ingó vagyon (műszaki berendezés, gép, jármű, üzemi és üzleti felszerelés, egyéb berendezés), továbbá az ilyen vagyona vonatkozó haszonélvezeti jog, amelyet a kisvállalkozó kizárólag a vállalkozói tevékenységével (tevékenységeivel) kapcsolatban használ, azokat más célra részben sem használja és üzleti nyilvántartásai ezt egyértelműen alátámasztják. Nem minősül vállalkozói vagyonnak a személygépkocsi, a lakástulajdon (tulajdoni hányad), valamint az ezekre vonatkozó vagyoni értékű jog;

alapítvány (közalapítvány): magánszemély, jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság által tartós közérdekű célra alapított, az alapítvány székhelye szerint illetékes megyei (fővárosi) bíróság által nyilvántartásba vett szervezet;